

ЖИВОТ СО ИМПЛАНТИБИЛЕН КАРДИОВЕРТЕР
ДЕФИБРИЛАТОР

ПРИРАЧНИК ЗА ПАЦИЕНТИ

Вовед

Со овој краток прирачник сакаме да ве информираме за имплантибилниот кардиовертер дефибрилатор, понатака во текстот скратено ICD, кој ви е вграден (имплантиран) по препорака на вашиот кардиолог.

Причината за вградување на дефибрилатор, обично е нарушување на срцевиот ритам кое би можело да го загрози вашиот живот, или да доведе до краткотраен губиток на свест, како последица на неправилна срцева работа. Овие настани често се јавуваат како последица на органско срцево заболување, болест на срцевиот мускул, коронарна артериска болест (болест на срцевите крвни садови) или болест на залистоците. Понекогаш срцето може да работи неконтролирано брзо и единствен начин да се нормализира неговата работа е со помош од надвор. Можеби до сега сте доживеале такво нарушување на срцевиот ритам (аритмија) која бил прекината со струен импулс (дефибрилација).

Повеќе од 40 години наназад ICD - апаратите се во можност да направат за вас многу повеќе од тоа само да се надеваат дека во критичниот момент, дежурен доктор или парамедицнско лице ќе стигне на време да ви го спаси животот. Денес ICD апаратите се терапија од прв избор и основен начин на лекување на аритмии кои можат да го загрозат вашиот живот. ICD системот континуирано ја надгледува работата на вашето срце. Направен е со цел да го намали вашиот немир и страв од ненадеен застој на срцевата работа.

Голем број на пациенти во почетокот се чувствуваат непријатно заради сознанието дека во критичните моменти нивниот живот зависи од вградениот апарат. Се чувствуваат загрозени и тоа ги прави несигурни. Свесни сме дека кај пациентот постои страв и сомнеж дека нивниот живот зависи од функцијата на уред врз чија функција не можат да дејстуваат и тоа е нормално, но скоро сите анкетирани пациенти од опсежните студии, потврдиле дека по првата епизода на активирање на апаратот, почувствувале благодарност што имаат вграден апарат, стекнале доверба во терапијата како и враќање на чувствоот на самодоверба.

За Вас е од голема важност свесно да го прифатите ICD системот. Тоа значи дека треба и да поразговарате со останатие за тоа како работи апаратот, како и за вашето лично искуство во врска со овој вид на терапија. Исто така, треба да бидете свесни дека може да имате комплетна доверба во апаратот и неговата работа. Со тоа кон апаратот ќе развиете позитивен став. Дури потоа ќе бидете слобони комплетно да се посветите на стабилизација и подобрување на другите фактори поврзани со вашата болест и комплетно подобрување на вашето здравје.

Овој прирачник има детални објанувања за тоа што е ICD апарат, како функционира, во што се разликува од обичниот електростимулатор и како истиот може да допринесе и за подобрување на квалитетот на вашиот живот.

Срце- структура и функција

Срцето, шуплив мускулест орган сместен централно во градната шуплина веднаш позади градна коска (стернум), ја пумпа крвата низ крвните садови и одговорен за снабдување на целото тело со кислород и хранливи состојки. Со преглади е поделно на четири дела 2 преткомори (лева и десна) и 2 комори (лева и десна). Десното срце испумпува крв до белите дробови а левото ја испумпува оксидиранта крв во останата циркулација. За мускулот да истиснува крв (контракција) неопходно е да добие импулс, а тој генератор на струја во срцето е спроводноит систем со контролна табла смесетна во синусниот јазол (десната преткомора). Тој работи по автоматизам и е одговорен за ритмичната работа на срцето. Импулсот понатаму се спроведува до АВ јазолот каде се успорува со цел навремено исполнување на коморите со крв и потоа преку специјализирана мрежа на спроводни влакна со огромна бзина импулсот се спроведува до мускулните влакна како би се овозможило воедначена контракција. Еден срцев циклус се состои од испумпување на крвта од преткоморите во коморите, а потоа од коморите до артериите кои излегуваат од срцето. Дневно срцето има преку 100000 такви циклуси односно 50-100 удари во минута кога би дефинирале нормална срцева работа. Бројот на срцеви удари може да се зголеми повеќекратно секогаш кога се зголемени метаболните потреби на организмот како на пример при физичка активност.

Нарушувања на срцевиот ритам

Изолирани, поединечни неправилни отчукувања на срцето стручно екстрасистоли може да се јават и кај здрави и кај болни луѓе. Кај здравите луѓе екстрасистолите воглавно немаат никаков негативен ефект и ретко се јавуваат, додека кај луѓето кои имаат оштетување на срцето се почести. Во таков случај и една екстрасистола може ненадејно да го наруши срцевиот ритам. Различни срцеви заболувања даваат различни нарушувања на ритамот, истиот може да биде забрзан (тахикардии, тахиаритмии) односно забавен (брадикардија, брадиаритмија).

Пребрз срцев ритам над 100-120/мин се нарекува тахикардија. Може да биде со потекло од преткоморите и коморите. Коморните тахикардии можат да го доведат пациентот во опасност при срцеви фреквенција над 170-180/мин. Овој брз облик на тахикардија позната како коморна или венотрукуларна тахикардија најчесто е следен со чувство на градна болка, вртоглавица, слабост, итн. Срцето тогаш во циркулацијата испумпува само мала ограничена колична на крв. Коморното бранување воколку не се третира соодветно, може да премине во коморно бранување (фибрилација) со брзина околу 300/мин кога практично и срцевот мускул не испумпува крв, срцев засот (арест).

Пациентот во тој момент губи свест и итната медицинска помош мора веднаш да отпочне се оживување (реанимација) што вклучува употреба на апарат кој испорачува електричен шок (дефибрилатор). Критичните состојби како коморна фибрилација може да се прекинат со помош на надворешен електричен импулс, постапка која ја нарекувае дефибрилација. При дефибрилација со импулсот, истовремено се ексцитираат (надразуваат) сите клетки на срцевиот мускул, со што се овозможува синусниот јазол со своите рамномерни импулси повторно да воспостави правилна срцева работа. Имплантибилниот кардиовертер дефибрилатор, пружа ефективна заштита од забрзување на срцевата работа, кое може да го доведе во опасност вашиот живот. Постоеноста на можност за вградување на ваков уред досега има спасено илијадници човечки животи.

Имплантибилен кардиовертер дефибрилатор

ICD апаратот е сличен како и обичниот траен електростимулатор. Се состои од апарат, батерија и една или две електроди. Апаратот се поставува хируршки во локална анестезија во градно-рамена регија непосредно пред клучната коска, најчесто од левата страна во поткожен џеб, а електродата/ите преку вена се внесуваат во срцето и се фиксираат на соодветна позиција во срцевиот мускул. Функцијата на апаратот е како мал компјутер, континуирано мониторирање на електричната активност на срцето и следење на ритмот. Детекција на неправилна и брза срцева работа која соодветно се третира на еден од следниве начини. Воколку вашата тахикардија е брза, а правилна и влегува во зона на коморна тахикардија истата апаратот ја регистира како таква и испорачува побрза фреквенција која би ја прекинала тахикардија. Тоа се случува во 90% од случаите и вообичаено кај вас не предизвикуваат болка (најчесто и не ги чувствувате овие импулси). Другиот начин е со испоручување на струја (шок) воколку вашата тахикардија е побрза или е во зона на коморна фибрилација. ICD апаратот како и обичниот електростимулатор се активира и при спора срцева работа, при што дејствува кога вашиот импулс е поспор од зададената фреквенција на функционирање на апаратот. После имплантација уредот го програмира кардиологот према Вашите потреби и вообичаено исписот дома е веќе наредниот ден. Прва контрола се прави на првиот месец, а потоа наредно на 6 месеци и на истата се прави проверка на функцијата на апаратот и електродите, се прави увид во регистрираните импулси и видот на терапија која е испорачана воколку имало потреба. Се разбира ICD апаратот не е замена за вашата терапија за срце. Со истата продолжувате према препораките на вашиот доктор, уредот и терапијата делуваат заедно во лекувањето на вашето срцево заболување.



Замена на батерија

Времетраењето на ICD уредот е околу 10 години и зависи од видот и честотата на импулси кои апаратот ги испорачува. ICD апаратите се направени така што навреме можат да ја забележат исцрпеноста на батеријата. Со оглед на тоа дека батеријата е составен дел на ICD системот, кога треба да се замени батерија, целиот апарат мора оперативно да се замени. Се прави засекување на кожата на местото на претходната интервенција, се одвојува батерија од електродата/ите истите се тестираат и се поврзува новата батерија. Истата се сместува во поткожниот џеб. Апаратот се програмира согласно вашите потреби.

Имате ли потреба од дефибрилатор?

Секоја ден како последица на ненадејна срцева смрт се гасат животи колку еден Boeing патнички авион. Повеќето од нив би можеле да билда спасени ако правовремено била направена дефибрилација на срцето. Заради тоа докторите препорачуваат вградување на ICD кај определена високо-ризична група на пациенти. Во таа група спаѓаат:

- Пациенти преживевани од епизода на коморна фибрилација заради која биле успешно реанимирани,
- Пациенти кои изгубиле свест за време на коморна техикардија,

- Пациенти со корморна тахикардија и срцева слабост,
- Пациенти со органско срцево заболување и присуство на коморна тахикардија која сама прекува но истата сме ја предизвикале во тек на електрофизиолошка студија,
- Пациенти со зголем ризик за развој на живото загрозувачки срцеви аритмии заради фамилијарни или наследни заболувања.

Во овие случаи е индицирана примена на ICD апарат. Одговорниот доктор, носи конечна одлука за вградување на истиот. Со оглед на тоа што бројот на препознатливи ризик фактори за појава на ненадејан срцева смрт постојано е во пораст, претпоставувам дека во иднина ќе се зголеми и бројот на имплантации заради проширени индикации. Во секој случај апаратот е терапија за вашата аритмија и е поставен за да ви пружи поголема сигурност и доверба, дека евентуланите збиднувања кои би го загрозиле животот, може да бидат надминати.

Дефибрилатор во секојдениот живот

По испис од болница дајте си себе време од неколку месеци да се навикнете на новонастаната сосотојба. Разговарајте со членовите на вашето семејство и со пријатели за ICD апаратот. Иако тоа нема да го излекува вашето срцево заболување ќе ви помогне да се чувствувате посигурно. Почетните сомнежи и стравови најлесно се надминуваат во разговор со блиските и со пациентот со веќе имплантиран таков апарат. Процесот на адаптација кај повеќето е брз. За пациентите тоа значи можност за повторно активно учествување во сите животни активности. Во повеќето случаи ICD апаратот може да го спречи негативното влијание на евентуланите тахикардии со што ќе го подобри квалитетот на живот на пациентот.

Промена на навики

Вградувањето на апарат влегува во оперативен зафат иако најчесто се работи во локална анестезија. Секако дека е потребен оптимален временски интервал да зарасни засекот на кожата и соодветно да зараснат електродите во ткивото каде за фиксирани и апаратот во поткожниот џеб, временски речено од 6-8 недели. Во тој временски интервал треба да внимавате на заздравување на кожниот засек, воколку забележите оток, црвенило, исцедок треба веднаш да го информирате вашиот доктор. Треба да се прават сите движења на рамениот појас на страната на имплатнација, секако повнимателно и без нагли покрети. Треба да се избегнува тежок товар на истата страна, а и облеката која се носи треба да биде комотна како би се овозможиле непречени движење на раката. Вообичено после првата контрола кај вашиот доктор, може да се вратите на вашите нормални активности. Кога раната потполно ќе зазdrави немате понатамошни пречки за потполно опоравување. Се додека имате одобрение од вашиот доктор, може да се занимавате со сите активности во кои уживате и ве

отпуштаат. Повеќето пациенти со вграден ICD, може да го прошират обемите на активност со оглед на тоа дека апаратот го отстранува стравот од чувството на беспомошност за време на епизоди на аритмија и пружа чувство на сигурност. Најважно за враќање кон секојдневните активности е тоа дека по вградување на апаратот треба да се чувствувате подобро, а не полошо.

Приватен и професионален живот

Кон вообичаените активност може да се вратите како дома така и на работното место. Сепак добро е да избегнувате поедини активности, како што се качување по скали, заварување или управување со чамец, каде краткотрајна епизода на губиток на свест може да го загрози вашиот живот или животот на другите околу вас. Слободно може да го обавувате секојдневните активност. Одење до продавница, користење на мобилен уред, компјутер, користење на апарати за домаќинство итн.

Електромагнетниот полиња кои се јавуваат при секојдневната употреба на електрични апарати, не би требало да имаат влијание врз вашиот ICD апарат. За да бидете сигурни за секој случај, држете ги на растојание од апаратот, од барем 30 см или должина на една рака. Исто така може да се занимавате и со вашето хоби. Сите апарати кои ги користите треба да бидат во исправна состојба. Кога се сомневате во нивната исправност подобро повикајте мајстор да ги провери. Ако често користите електрични апарати погрижете се за вашата инсталација да биде безбедна како би се заштитиле од електричен шок. Од безбедносни причини никако не смеете сами да ги одржувате или вршите било какви поправки на електричните апарати.

При користење на определна опрема секогаш држете најмалку растојание од барем една должина на рака. Тука е вклучено: мотори со внатрешно согорување косилка за трева на пример, електрични дупчалки и пили, јаки магнети за палење како на пример во коли, стерео звучници, детектори на метал, апарати за заварување, аматерски радиофреквентни предаватели, итн.

При работа во индустриски погони, големи генератори, електрани или индустриски печки, од исклучителна важност е да се внимава на следните предупредувања:

Пациентите со вграден ICD, мора со својот доктор да го договорат времето за враќање на работа. Начелно треба да бидат исполнети следните услови за работа:

- Целата апаратура со која работите треба да биде исправна и правилно заземјена, со цел да се спречи евентуален струен удар,
- Рачните електрични апарати да се држат на растојание поголемо од 30см од местото каде е вграден ICD апаратот, за да се спречи електромагнетна интерференција,
- Обидете се колку е можно повеќе да избегнувате самостално управување со апарати кои во тек на работата произведуваат струја со голема јачина,

- Целата електрична опрема мора да биде правилно заземјена, согласно законските одредби,
- Да се избегнува користење на алатки кои постојано се вклучено во струја. Тоа би го отежнало брзото исклучување на истите, доколку се јави потреба.

Превозни средства и авионски сообраќај

Пациентите со ICD апарат согласно европските препораки можат да управуваат самостојно со автомобил доколу одговорниот доктор се согласува со тоа и ако ICD апаратот е вграден за превенција, ако ризикот од губиток на свест е низок или среден и ако во тек на 6 месеци од оперативниот зафат не се појавиле симптоми. Не е дозволено професионално занимање од тип на возач, пилот.

ICD апаратите може да го активираат алармот на сигурносните системи на аеродромите. Не дозволувајте да ве прегледуваат со рачен детектор за метал. Иако ризикот е многу мал, детекторот може привремено да го попречи дејствувањето на ICD апаратот, при препознавање на аритмиите или дури да предизвика лажен аларм. На службените лица покажете им ја вашата идентификациска картичка и побарајте рачно да ве прегледаат.

ICD идентификациска картичка

Од својот доктор, ќе добиете ICD идентификациска картичка. Носете ја секогаш со себе, затоа што таа содржи информации за вградениот апарат, кои им се важни за докторите. На неа се наоѓаат и телефонските броеви за итен случај. Ако ја загубите картичката докторот бесплатно ќе ви издаде нова. Понатака секој доктор што ве лекува вклучително и вашиот стоматолог треба да биде запознаен дека имате ICD апарат, како во случај на потреба да превземе мерки на претпазливост во тек на лекувањето или препишувањето лекови. Некои лекови можат да влијаат на ритмот на вашето срце.

Како да постапите во итен случај?

Ако се појави тахикардија ICD апаратот најпрво ќе се обиде до колку е можно истата да ја прекине безболно. Во случај на неуспех, ќе направи кардиоверзија или дефибрилација со електрошок. Во тој случај ќе го направите следново:

- Побарајте место каде можете удобно да седнете или легнете,
- Замолете некој да биде покрај вас, за во случај на компликации да може да повика помош,
- Јавете му се на својот доктор, ако се чувствувате лошо по активирање на апаратот. Ако е потребно за ваша сигурност ќе бидете упатени во најблиската болница,

- Ако се чувствувате добро по активирање на апаратот, нема потреба да му се јавувате на вашиот доктор. Но би било пожелно да го контактирате кардиологот кој ги врши контролите на вашиот уред. Тој најверојатно ќе ве праша:
 - Што сте правеле непосредно пред да се активира,
 - Како сте се чувствувале, (мачнина, вртоглавица, градна болка, срцебиење...)
 - Како се чувствувате после активирањето?

Пациентите многу различно го доживуваат шокот од ICD апаратот. Шокот се манифестира како силен и болен удар во градниот кош. Мускулите на градите и надлактиците може толку да се згрчат што може да отскокнете од страв. Не грижете се ако се случи тоа, затоа што истото покажува дека апаратот правилно функционира. Пациентите, дејствувањето на ICD апаратот обично го доживуваат како неопходно и охрабрувачко. Треба да знаете дека за вас опасност претставуваат опасните нарушување на срцевиот ритам, а не ICD апаратот. Тоа се однесува и на губиток на свест, како резултат на аритмија а не на дефибрилација. ICD апаратт, ви пружа чувство на сигурност дека таквите критични ситуации може да се надминат.

Контроли кај доктор

Термин за контролен преглед ќе ви определи вашиот доктор. На прегледите не ги спомнувајте само вашите проблеми кои довеле непосредно до активирање на апаратот, туку разговарајте и за вашите проблеми и стравови. Докторот може да ви помогне само ако пружите соодветни информации. Тоа на пример може да ги вклучи и проблемите поврзани со вашиот професионален и приватен живот (како на пример одлука за годишен одмор). Разговарајте со докторот за секојдневните како и вонредните проблеми. Контакттирајте со вашиот доктор, во случај на оток, цревнило болка на местото на џебот. Контрактирајте во случај апаратот да дава некаков звук (аларм), во случај на активација на истиот повеќе од 3 пати во тек на 24 часа.

Медицинска опрема и системи

Пред било која медицинска или стоматолошка постапка, задолжително секој пат кажете им на медицинскиот персонал дека имата вграден ICD апарат, затоа што различни медицински процедури можат да влијата на работата на ICD апаратот. На пример во случај на надворешна дефибрилација на срцето, употреба на електрохирушки нож, дијатермија, литотрипсија, радијациона терапија, терапевтски ултразвук, магнетна резонанција...

Вашата соработка е неопходна

Иако ICD апаратот непрекинато ја следи и ја проверува активноста на вашето срце, сепак треба да се придржувате кон упатствата кои ви ги дал вашиот доктор. Особено обрнете внимание на следното:

- Разговарајте со доктор за необични настани. Прашајте го доколку не разбирате нешто во врска со терапијата,
- Редовно земајте ги лековите кои ви се препишани,
- Секогаш носете ја со себе ICD идентификациската картичка,
- Известете го својот матичен лекар дека имате вграден апарат,
- Прашајте го докторот со кој вид физичка активност може да се занимавате и со кој интензитет.